

Kohtuasi C-343/19**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

30. aprill 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landesgericht Klagenfurt (Austria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

17. aprill 2019

Hageja:

Verein für Konsumenteninformation

Kostja:

Volkswagen AG

KOHTUASI**Hageja** [...]

Verein für Konsumenteninformation

[...]

1060 Viin

[...]

Kostja [...]

Volkswagen AG [...]

38440 Wolfsburg [...]

SAKSAMAA [...],

mis käsitleb

3 611 806 euro tasumise nõuet, millele lisanduvad viivitusintress ja kulud (Muud nõuded – üldine hagi)

1. Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmine eelotsuse küsimus:

Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 7 punkti 2 tuleb tõlgendada nii, et sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas võib paik, „kus kahju tekitanud juhtum on toimunud“, olla liikmesriigis asuv koht, kus kahju on tekkinud, kui kahju seisneb ainult rahalises kahjus, mis on teises liikmesriigis toime pandud õigusvastase teo otsene tagajärg?

2. Landesgericht Klagenfurt'i (liidumaa kohus Klagenfurtis) menetlus kohtuasjas nr 21 Cg 74/18v peatatakse, kuni Euroopa Kohus [...] teeb eelotsusetaotluse kohta otsuse. [lk 2]

Põhjendus

I. Asjaolud

Hageja on Austria ühingu seaduse (Vereinsgesetz) alusel ühingu vormis asutatud mittetulunduslik tarbijakaitseorganisatsioon, mille asukoht on Viinis (Austria). Üks hageja põhikirjalistest ülesannetest on pöörduda kohtusse tarbijate tsiviilnõuetega, mis on talle hagi esitamise eesmärgil loovutatud. Landesgericht Klagenfurt'i (liidumaa kohus Klagenfurtis) menetluses olevas kohtuasjas 21 Cg 74/18 v esitas hageja mootorsõidukid ostnud 574 isiku (loovutatud) kahjunõuded kostja vastu ja palus tuvastada kostja vastutus seoses kahjuga, mille suurust ei ole veel kindlaks tehtud ja mis tuleneb asjaolust, et soetatud sõidukitesse oli paigaldatud liidu õigusnormidega vastuolus olev mootor.

Kostja on mootorsõidukite tootmisega tegelev Saksa õiguse alusel asutatud aktsiaselts asukohaga Wolfsburgis (Saksamaa). Kostja on kantud Amtsgericht Braunschweig'i (Braunschweigi esimese astme kohus) peetavasse äriregistrisse numbri all HRB 100484.

II. Poolte nõuded ja argumendid

Hageja nõuab kostjalt 3 611 806 euro tasumist, millele lisanduvad viivitusintress ja kulud, ning tuvastamist, et kostja vastutab kogu kahju eest, mida ei saa veel rahaliselt kindlaks teha ja/või mis tekib alles tulevikus.

Hageja tugineb deliktilise või kvaasideliktilise kahju hüvitamise alustele ja märgib, et kõik hagiavalduses nimetatud tarbijad ostsid enne VW-heitgaasipettuse avalikuks tulekut, mis toimus 18. septembril 2015, Austrias oma majandustegevuse raames

tegutsevatelt autokaupmeestelt või füüsilisest isikust müüjatelt (kasutatud) sõidukeid, mis olid varustatud kostja konstrueeritud mootoriga (EA 189). Need mootorid on varustatud keelatud katkestusseadmega Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2007. aasta määruse (EÜ) nr 715/2007 [mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust (ELT 2007, L 171, lk 1; edaspidi „määrus (EÜ) nr 715/2007“)] tähenduses. Sisseehitatud petutarkvara tõttu väljusid katsestendil „puhtad heitgaasid“, st ettenähtud piirväärtustele vastavad heitgaasid, aga sõidukite tegeliku kasutamise ajal, seega liikluses, väljusid mootorist heitkogused, mis ületasid ettenähtud piirväärtusi mitu korda.

Ainult kirjeldatud petutarkvara võimaldas kostjal saada mootoriga EA 189 varustatud sõidukitele ELi tüübikinnitus. Eespool nimetatud määruse sätted [lk 3] järgivad eesmärki kaitsta üksikisikute õigusi, sest kostja turustatud sõidukite kohta tuleb välja anda vastavustunnistus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2013. aasta määruse (EL) nr 168/2013 kahe-, kolme- ja neljarattaliste sõidukite kinnituse ja turujärelevalve kohta (ELT 2013, L 60, lk 52) tähenduses; vastavustunnistus tuleb anda ka ostjale.

Sõidukiomanike kahju seisneb selles, et juhul, kui nad oleksid väidetavast manipulatsioonist teadnud, ei oleks nad sõidukeid üldse ostnud või oleksid seda teinud vähemalt 30% võrra madalama hinnaga. Kõnealused sõidukid olid algusest saadik puudustega, mistõttu oli nende väärtus oluliselt väiksem, kui kostja väitis ja sõidukiomanikud eeldasid. Manipuleeritud sõiduki turuväärtus ja seetõttu ka ostuhind olid oluliselt madalamad kui tegelikult makstud ostuhind. Nende summade vahe kujutab endast usalduskahju, mida on võimalik hüvitada. Teise võimalusena tugineb hageja oma nõudes sellele, et manipuleeritud sõiduki väärtus on autode ja kasutatud autode turul võrreldes manipuleerimata sõidukiga märkimisväärselt madalam.

Tuvastusnõude põhjenduseks märgib hageja, et lähtuda tuleb sellest, et sõidukiomanike kahju on suurenenud kütusekulu, läbisõidu ja mootori võimsuse vähenemise ning/või kiirema kulumise tõttu veelgi suurenenud. Lisaks tuleb arvesse võtta, et väidetavalt manipuleeritud sõidukite turuväärtus võib veelgi langeda. Peale selle esineb muude kahjulike mõjude oht, näiteks kõnealuste sõidukite suhtes kohaldatavad liikluskeelud või sõiduki registrist kustutamine. Neid kahjusid ei saa veel rahaliselt kindlaks teha või need ei ole veel tekkinud.

Mis puudutab asja menetleva kohtu rahvusvahelist kohtualluvust, siis tugineb hageja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT 2012, L 351, lk 1; edaspidi „määrus (EL) nr 1215/2012“) artikli 7 punktile 2. Müügilepingu sõlmimine, ostuhinna tasumine ja sõiduki üleandmine või saatmine toimusid selle kohtu tööpiirkonnas, kellele hagi esitati. Tegemist ei ole pelgalt järelkahjuga, vaid algse varalise kahjuga, mille alusel määratakse kohtualluvus. Kahju tekkis tarbijate vara vähenemise kujul kõige varem

seoses sõidukite ostmise ja üleandmisega selleks kokku lepitud kohas, seega selle kohtu tööpiirkonnas, kellele hagi esitati. Selles kohas ilmnes kostja õigusvastase tegevuse mõju esimest korda ja kahjustas tarbijaid otseselt.

Kostja palub jätta hagi rahuldamata ja vaidlustab asja menetleva kohtu rahvusvahelise kohtualluvuse vastavalt määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punktile 2. [lk 4]

III. Senine menetlus

Eelotsusetaotluse esitanud kohus toimetas kostjale hagiavalduse kätte ja tegi talle ettepaneku hagile vastata. Vastuses esitas kostja vastuväite rahvusvahelise kohtualluvuse puudumise kohta, mille üle peab eelotsusetaotluse esitanud kohus nüüd otsustama.

Õiguslik hinnang

IV. Liidu õigusnormid

Määruse nr 1215/2012 asjakohased sätted on sõnastatud järgmiselt:

„[...] II PEATÜKK

KOHTUALLUVUS

1. JAGU

Üldsätted

Artikkel 4

1. Käesoleva määruse kohaselt esitatakse hagi isikute vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse sõltumata nende kodakondsusest.

[...]

2. JAGU

Valikuline kohtualluvus

Artikkel 7

Isiku vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib esitada hagi teises liikmesriigis:

[...] 2. lepinguvälise kahju puhul selle paiga kohtusse, kus kahju tekitanud juhtum on toimunud või võib toimuda; [...]“.

V. Eelotsuse küsimus

[lk 5] Määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 66 lõike 1 järgi kohaldatakse sama määruse sätteid 10. jaanuaril 2015 või pärast seda algatatud kohtumenetluste suhtes. Hageja esitas hagi Landesgericht Klagenfurt'ile (liidumaa kohus Klagenfurtis) 6. septembril 2018, mistõttu on määrus (EL) nr 1215/2012 algatatud menetluse suhtes kohaldatav.

Kohtuasjas *Bier vs. Mines de potasse d'Alsace* (30. novembri 1976. aasta kohtuotsus *Bier vs. Mines de potasse d'Alsace*, 21/76) otsustas Euroopa Kohus, et kohtualluvuse lepinguvälise kahju puhul vastavalt [27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades [(EÜT 1972, L 299, lk 32), mida on muudetud hilisemate konventsioonidega uute liikmesriikide ühinemise kohta, mis vastas] määruse nr 44/2001 [(edaspidi „Brüsseli konventsioon“)] artikli 5 punktile 3 (nüüd määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkt 2) võib hageja valikul määrata nii kahju tekkimise kui ka tagajärgede saabumise paiga järgi.

Kahju tekkimise paik on kahju põhjustanud sündmuse toimumise koht, see tähendab koht, kus Brüsseli konventsiooni artikli 5 punkti 3 alla kuuluv tegu tervikuna või osaliselt toime pandi või kus kahju põhjustanud sündmus sai alguse. **Tagajärgede saabumise paik** on koht, kus ilmneb vastutuse põhjustanud juhtumi kahjulik mõju kannatanule. Deliktiliselt tekkinud varalise kahju puhul tuleb kahju tekitanud juhtumi toimumise paigana käsitleda ka kohta, kus toimus [kannatanu] vara vähenemine, kusjuures kohtualluvuse määramisel saab arvesse võtta ainult algse kahju tekkimise kohta, mitte aga võimaliku järelkahju tekkimise kohta.

Euroopa Kohtu praktika kohaselt saab tagajärgede saabumise paik olla üksnes „*koht, kus vastutuse põhjustanud juhtum otseselt kahjustab vahetut kannatanut*“ (11. jaanuari 1990. aasta kohtuotsus *Dunmez France SA vs. Hessische Landesbank*, C-220/88, punkt 20). Samas – ja mitmes hilisemas – otsuses sedastas Euroopa Kohus lisaks, et kohtualluvus deliktilise kahju puhul kujutab endast erandit üldreeglit, mille kohaselt on pädevad kostja elu- või asukohariigi kohtud. Kõnealune valikuline kohtualluvus põhineb iseäranis tihedal seosel kohtuvaidluse ja kostja elukohast erineva asukoha kohtute vahel, mis õigustab kõnesolevatele kohtutele kohtualluvuse andmist usaldusväärse õigusemõistmise ja menetluse otstarbekohase korralduse tagamiseks. Brüsseli konventsiooni üks eesmärke on vältida vaidluse lahendamiseks pädevate kohtute paljusust, mis suurendaks vastuoluliste otsuste ohtu (11. jaanuari 1990. aasta kohtuotsus *Dunmez France SA vs. Hessische Landesbank*, C-220/88, punktid 17–18).

Kohtuotsuses *Antonio Marinari vs. Llodys Bank plc ja Zubaidi Trading Company* rõhutas Euroopa Kohus, et Brüsseli konventsiooniga ette nähtud kohtualluvust deliktilise kahju puhul ei saa tõlgendada nii laialt, et see hõlmaks kõiki kohti, kus võib täheldada kahjulike tagajärgede tekkimist teo tagajärjel, mis on juba põhjustanud tegelikku kahju [lk 6] teises kohas. Sõnastust „*koht, kus kahju tekitanud juhtum on toimunud või võib toimuda*“ ei saa seetõttu tõlgendada nii, et

see hõlmab kohta, kus kannatanu väitel tekkis järelkahju talle teises osalisriigis põhjustatud esmase kahju tagajärjel (19. septembri 1995. aasta kohtuotsus Antonio Marinari vs. Llodys Bank plc ja Zubaidi Trading Company, C-364/93, punktid 14–15).

Viidatud kohtupraktikast järeldab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kohtualluvusele deliktilise kahju puhul saavad tugineda ainult otseselt kannatanud, kui nad esitavad nõude hüvitada algne kahju, mitte aga järelkahju.

Käesolevas asjas väidab hageja, et tema esitatud nõuded põhinevad algsel kahjul, mis sõidukiomanikel tekkis vähem väärtuslike sõidukite ostmise ja üleandmise tõttu nende üleandmise kohas. Alles seeläbi ilmnes kostja õigusvastase tegevuse mõju ja kahjustas tarbijaid otseselt.

Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul kujutab endast hageja väidetud petutarkvara lisamine mootorile EA 189 siiski algset kahju, kuna selle abil paigaldati määrusega (EÜ) nr 715/2007 keelatud mootor, mistõttu tekkis sõidukil puudus, mis tingis (kokkuvõttes) selle väärtuse vähenemise. Hageja väidetud kahju, mis tekkis väärtuse vähenemise tõttu, on eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul järelkahju, mis tekkis sõidukil esinenud tehnilise puuduse tagajärjel.

Hagi aluseks on selliste ostjate nõuded, kes ostsid uued või kasutatud sõidukid oma majandustegevuse raames tegutsevatest autokaupmeestest või füüsilisest isikust müüjatelt. Kui lähtuda hageja väidetest, mille kohaselt avaldub kahju sõidukite soetamises ja seega sõidukites endis, siis tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, kas väidetud algne kahju ei oleks pidanud hageja käsituse järgi tekkima juba [sõiduki] esmasel soetajal, käesoleval juhul tootja lepingupartneril või sõidukite maaletoojal. Kui jaatada algse kahju tekkimist kõigepealt esmasel soetajal, siis tuleks kõigi järgnevate soetajate kahju käsitada üksnes järelkahjuna.

Seda seetõttu, et kohtuasjas Marinari tehtud Euroopa Kohtu otsuse kohaselt ei või sõnastust „koht, kus kahju tekkinud juhtum on toimunud või võib toimuda“ tõlgendada nii, et see hõlmab kohta, kus kannatanu väitel tekkis järelkahju talle teises osalisriigis põhjustatud esmase kahju tagajärjel. Ainult järelkahju ei saa [lk 7] seetõttu olla kohtualluvuse aluseks.

Käesoleva juhtumi asjaolud erinevad kohtuasjast Marinari siiski selle poolest, et viimati nimetud kohtuasjas oli hagejal endal tekkinud algne kahju ühes liikmesriigis ja lisaks soovis ta tugineda – teises liikmesriigis väidetavalt tekkinud – järelkahjule. Käesoleval juhul soovib hageja aga põhjendada, et sõidukiomanikel ei olnud kuni sõidukite ostmise ja üleandmiseni ning enne väidetava pettuse avalikuks tulekut veel mingit kahju ja seega – erinevalt kohtuasjast Marinari – ka algset kahju tekkinud.

Lisaks algse ja järelkahjuga seonduvale küsimusele kerkib aga eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ka küsimus, kas deliktiline puhtalt varaline kahju võib olla kohtualluvuse aluseks määruse nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 alusel.

Puhtalt varalise kahju tagajärgede saabumise paiga osas väljendas Euroopa Kohus end kohtuasjas Rudolf Kronhofer vs. Marianne Maier jt suunda andvalt ja selgitas, et väljend „*paik, kus kahjustav sündmus on toimunud*“ ei tähenda hageja elukohta – kus on tema vara peamine asukoht – ainuüksi juba selle tõttu, et ta on seal kandnud väidetavat varalist kahju vara osalise kaotamise tagajärjel teises konventsiooni osalisriigis (10. juuni [2004]. aasta kohtuotsus Rudolf Kronhofer vs. Marianne Maier jt, C-168/02, punkt 21). Viitega otsusele kohtuasjas Marinari (19. septembri 1995. aasta kohtuotsus Antonio Marinari vs. Llodys Bank plc ja Zubaidi Trading Company, C-364/93, punkt 14) rõhutati, et mõistet „*paik, kus kahjustav sündmus on toimunud*“ ei saa senise kohtupraktika kohaselt tõlgendada nii laiendavalt, et see hõlmaks kõiki kohti, kus võib täheldada kahjulike tagajärgede tekkimist teo tagajärjel, mis on juba põhjustanud – tegelikku kahju mõnes teises kohas. Muidu oleneks kohtualluvuse määramine teadmata asjaoludest, nagu näiteks kahju kannatanu vara peamisest asukohast, ega võimaldaks tugevdada ühenduses elavate isikute õiguslikku kaitset, mis on üks selle konventsiooni eesmärke ja mis võimaldaks hagejal hõlpsalt kindlaks teha kohtu, kuhu ta võib pöörduda, ja kostjal mõistlikult ette näha, millises kohtus võidakse tema vastu hagi esitada. Lisaks tunnustaks kõnesolev tõlgendus kõige sagedamini hageja elukoha järgse kohtu pädevust, mida konventsioon väljaspool otseselt ettenähtud juhtumeid ei soosi (10. juuni [2004]. aasta kohtuotsus Rudolf Kronhofer vs. Marianne Maier jt, C-168/02, punktid 19–20).

Kohtuasjas Harald Kolassa vs. Barclays Bank plc märkis Euroopa Kohus veel kord, et üksnes hagejal finantstagajärgede tekkimise asjaolu ei [lk 8] õigusta kohtuasja andmist tema elukohajärgsete kohtute alluvusse, kui nii kahju tekkimise kui ka kahju põhjustanud sündmuse toimumise paik on teise liikmesriigi territooriumil. Niisugune kohtualluvuse andmine on siiski õigustatud juhul, kui hageja elukoht on tõepoolest kahju tekkimise või kahju põhjustanud sündmuse toimumise paik (28. jaanuari 2015. aasta kohtuotsus Harald Kolassa vs. Barclays Bank plc, C-375/13, punktid 49–50).

Kui lähtuda hageja väidetest ja Euroopa Kohtu viidatud praktikast, võib esmapilgul pidada kahju tekkimise kohaks Austriat, sest kahju tagajärg ilmnes ja kahjustas sõidukiomanikke alles siin. See toetaks seisukohta, et tagajärgede saabumise paik määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 tähenduses on Austrias.

Siiski märkis Euroopa Kohus veidi hilisemas kohtuotsuses Universal Music International Holding BV vs. Michael Tétréault Schilling jt sõnaselgelt, et just nimelt puhtalt varalise kahju puhul ei tule lähtuda ühest konkreetsest asjaolust, ja sedastas, et puhtalt varalist kahju, mis (põhikohtuasjas) tekkis otseselt hageja pangakontol, ei saa iseenesest käsitada piisava seosena vastavalt (praegu kehtiva) määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punktile 2. Üksnes juhul, kui ka kohtuasja muud erijooned toetavad pädevuse andmist puhtalt varalise kahju tekkimise koha kohtutele, võib niisugune kahju põhjendatult võimaldada hagejal pöörduda hagiga sellesse kohtusse (16. juuni 2016. aasta kohtuotsus Universal Music International Holding BV vs. Michael Tétréault Schilling jt, C-12/15, punktid 38–39).

Kohtuasjas Helga Löber vs. Barclays Bank plc kinnitas Euroopa Kohus lõppkokkuvõttes, et kohtuasja andmisel muu kui kostja elukohajärgse kohtu alluvusse tuleb võtta arvesse kohtuasja erijooni ja asjaolusid (12. septembri 2018. aasta kohtuotsus Helga Löber vs. Barclays Bank plc, C-304/17, punktid 29 ja 31).

Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb seetõttu, kas käesoleval juhul on pelgalt sõidukite ostmise Austria oma majandustegevuse raames tegutsevate autokaupmeestelt ja sõidukite üleandmine Austrias piisavad, et põhjendada kohtuasja allumist Austria kohtutele määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 järgi. Kui hinnata tagajärgede saabumise paika määruse (EÜ) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 tähenduses mitte ainult müügilepingu sõlmimise koha ja sõidukite üleandmise koha põhjal Austrias, vaid arvestada viidatud kohtupraktikast juhitud „muid erijooni, mis toetavad kohtutele pädevuse andmist“, tuleb märkida järgmist. [lk 9]

Hageja etteheide seisneb peamiselt selles, et kostja pettis ostjaid, väites, et tema toodetud mootorid on kooskõlas liidu õigusnormidega, millega ta põhjustas sõidukiomanikele kahju, mis avaldub sõidukite juba algusest saadik väiksemas väärtuses. Hageja väidetud õigusvastased teod pani kostja toime Saksamaal. Kõigi nõuete puhul on hagi alus asjaolude poolest sama, nimelt kostjale etteheidetav õigusvastane tegevus, millega ta tegeles Saksamaal. Seetõttu tekib küsimus, kas arvestades tihedamat seost asjaolude ja tõenditega oleksid kostja asukohajärgsed Saksa kohtud objektiivselt sobivamad väidetavaid nõudeid kontrollima. Ainuüksi asjaolust, millises Austria (või Euroopa) paigas sõiduk osteti ja üle anti, ei olene nimelt vastused esitatud nõuete lahendamisel tähtsatele küsimustele. Kõik kohtud, kellele hagit esitatakse, peavad selgitama samu küsimusi: Kas kostja pani toime hageja väidetud pettuse? Kas mootor EA 189 oli kooskõlas liidu õigusnormidega? Kas kostja tegevus või tegevusetus mõjutas selle mootoriga varustatud sõidukite väärtust? Sellega seoses tuleb lähtuda asjaolust, et suur osa küsimustele vastamiseks tähtsaid esemelisi ja isikulisi tõendeid asub Saksamaal. Ka küsimusele, kas väidetud pettuste tõttu langes sõidukite väärtus Austrias, saab vastata ühtviisi edukalt nii Saksamaal kui ka Austrias. Hageja on teinud väärtuse vähenemise kindlaks teatava protsentarvutuse tulemina, mistõttu ei ole vaja iga sõidukit eraldi hinnata. Ka ELi tüübikinnitust, millele hageja viitab, ei antud Austrias ja seetõttu ei tühistata seda Austrias.

Kui rakendada kohtuasjas Universal Music arvesse võetud kaalutlusi käesoleva juhtumi asjaoludele, siis toetavad mitu aspekti seda, et tagajärgede saabumise paik on Saksamaal. Kohtuasjas Universal Music tekkis hagejale varaline kahju seeläbi, et ta kandis üle raha oma Madalmaades asunud pangakontolt. Euroopa Kohus leidis siiski, et tagajärgede saabumise paik ei ole Madalmaades, sest kohtuasja andmine Tšehhi kohtute alluvusse oli põhjendatud hea õigusemõistmise ja menetluse otstarbeka korraldamise kaalutlustega. Käesoleval juhul tekkis kahju hageja väite kohaselt küll Austrias, kus väidetavalt manipuleeritud mootoriga sõidukid osteti ja üle anti, aga hagiavalduse järgi toimusid kõnealuse kahju põhjustanud sündmused Saksamaal. Arvestades protsessi nõuetekohast korraldamist, eelkõige tihedat seost

vaidluse esemega ja kergemat tõendite kogumise võimalust, oleksid seetõttu ka käesoleval juhul Saksa kohtud objektiivselt sobivamad lahendama väidetud kahju eest vastutamise küsimust. [lk 10]

Kui lähtuda sarnaselt hagejaga kohtualluvuse määramisel sõidukite ostmise ja lõpptarbijatele üleandmise kohast, sealhulgas ka kasutatud sõidukite ostjate puhul, siis tekivad ka kahtlused, kas kohtualluvus oli kostjale etteaimatav.

Viimaks kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus ka selles, kas Austria kohtute rahvusvahelise pädevuse jaatamine on kooskõlas Euroopa Kohtu praktikas kehtestatud tingimusega, mille kohaselt tuleb valikulise kohtualluvuse aluseid tõlgendada kitsalt (vt nt 16. juuni 2016. aasta kohtuotsus *Universal Music International Holding BV vs. Michael Tétréault Schilling jt*, C-12/15, punkt 25; kohtuotsus *Löber*, punkt 17).

Austria kohtute pädevuse toetuseks saab siiski märkida, et üks hageja esitatud (mitmest) deliktilisest nõudest rajaneb Austria tsiviilseadustiku (*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch*, ABGB) §-s 874 sätestatud pettuse koosseisul. Selleks et selle nõude üle otsustada, tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida, kas konkreetseid puudutatud sõidukiomanikke – kelle nõuded hageja esitas – tegelikult peteti ja kas kostja käitumine oli väidetud kahjuga põhjuslikus seoses. Asjaomaste sõidukiomanike ülekuulamine on seetõttu vältimatu. Ainuüksi asjaolu, et kohtuasja lahendamisel peab kohus üle kuulama tunnistajad, kelle elukoht on Austrias, ei saa aga muude pidepunktide puudumisel viia selleni, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on rahvusvaheliselt pädev vastavalt määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punktile 2. Ainuüksi juba tulenevalt hageja kui ühenduse tegevuse eesmärgist ei saa jätta tähelepanuta, et juhul, kui määrata tagajärgede saabumise paik määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 2 tähenduses Austriasse, kaitseks see igal juhul tarbijate huve. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul tuleb need huvid rahvusvahelise kohtualluvuse kontrollimisel siiski arvestamata jätta. Nii rõhutas Euroopa Kohus näiteks kohtuasjas *Andreas Kainz vs. Pantherwerke AG*, et määruse nr 44/2001 artikli 5 punkt 3 (vastab määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punktile 2) just nimelt ei järgi eesmärki tagada nõrgemale poolele tugevam kaitse (16. jaanuari 2014. aasta kohtuotsus *Andreas Kainz vs. Pantherwerke AG*, C-45/13, punkt 31).

Menetlusküsimused

Kuna liidu õiguse õige kohaldamine on otsuse tegemisel eelotsusetaotluse esitanud kohtu rahvusvahelise pädevuse kohta määrava tähtsusega, esitatakse eespool sõnastatud eelotsuse küsimus.

Kuni Euroopa Kohtu otsuse tegemiseni tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli olev menetlus peatada. [lk 11]

Landesgericht Klagenfurt (liidumaa kohus Klagenfurtis), 21. osakond

Klagenfurt, 17. aprill 2019

[...]

TÖÖDOKUMENT